

Registratienummer:	BI08.02365	Portefeuillehouder:	Presidium
Van afdeling:	Raadsgriffie	Ter inzage gelegde stukken / bijlagen:	• Evaluatie 'Helderberaad, een jaar later'
Behandelend ambtenaar:	F.V.A. Hoogvorst/ M. Huisman		
Telefoonnummer:	(0223) 67 8102 / 67 8101		
E-mail adres:	f.hoogvorst@denhelder.nl / mehuisman@denhelder.nl		
Onderwerp:	Aanpassingen werkwijze raad en commissies naar aanleiding van de gehouden evaluatie 'Helderberaad, een jaar later'.		

Gevraagd besluit:

In te stemmen met de in dit voorstel onder a tot en met g geformuleerde wijzigingen en opdrachten over de werkwijze van de raad en de raadscommissies:

Inleiding en aanleiding

Sinds 23 april 2007 heeft uw raad een nieuwe werkwijze voor de raad en de raadscommissies ingevoerd. Onder de naam 'Helderberaad' vergadert uw raad -kort gezegd- wekelijks in plaats van maandelijks, en wel op de maandagavond. Bij de invoering van de nieuwe werkwijze is afgesproken deze na een jaar te evalueren. De evaluatie, getiteld 'Helderberaad, een jaar later' is u begin juli 2008 toegezonden. Op basis van deze evaluatie stellen wij u een aantal wijzigingen voor op de huidige werkwijze.

Beoogd resultaat

De werkwijze functioneert in grote lijnen naar tevredenheid, afgaand op de resultaten van de enquête. Een aantal punten, die voortkomen uit deze enquête, zijn voor verbetering vatbaar. Met de voorgestelde wijzigingen beogen wij deze punten weg te nemen, dan wel te verbeteren. Dit moet als gevolg hebben dat de oorspronkelijke doelstellingen van 'Helderberaad' (contact tussen burgers en raad versterken, het scheppen van een effectieve en efficiënte vergadercultuur en ruimte om politiek te bedrijven) beter worden gehaald dan nu het geval is.

Kader

In onze presidiumvergadering van 16 juni 2008 hebben wij de conceptresultaten van de evaluatie besproken. Daarbij is ook de representativiteit van de enquête aan de orde gesteld. Dit in verband met de lage respons, vooral onder raads- en commissieleden. Na enige discussie hebben wij ervoor gekozen u, ondanks de lage respons, nadere voorstellen aan te bieden. Hierbij hebben wij als uitgangspunt genomen dat de voorstellen voornamelijk betrekking hebben op zaken die er 'uitspringen' in de onderzoeksresultaten. In het verlengde hiervan hebben wij in grote lijnen de volgende werkwijze gehanteerd: alle vragen en antwoorden zijn doorgenomen, waarbij is gekeken naar opvallende uitkomsten. Vervolgens zijn de antwoorden op de open vragen tegen het licht gehouden en de naar aanleiding van de enquête verwoorde aanbevelingen bekeken. Omdat veel vragen/antwoorden sterke raakvlakken met elkaar hebben, heeft een en ander geleid tot een clustering van onderwerpen en een afzonderlijk voorstel. Deze onderwerpen treft u aan onder het kopje 'Argumenten / alternatieven'.

Argumenten / alternatieven

Verbeteren debat in vergaderingen

De kwaliteit van het debat is het meest opvallende onderwerp dat volgens de geënquêteerden voor verbetering vatbaar is. Dit blijkt uit de rechtstreekse vragen over dit onderwerp, maar ook bij de open vragen zijn veelvuldig kanttekeningen geplaatst over de kwaliteit van het debat. Een punt dat daarbij naar voren wordt gebracht is dat de raad en de commissies nog teveel de discussie aangaan met het college en dat wordt verzuimd binnen de betreffende vergaderingen onderling tot debat te komen. In het onderzoeksrapport is de aanbeveling gedaan om (herhaaldelijk) debattrainingen te verzorgen. Hoewel debattrainingen altijd een positief effect zullen hebben, kan de vraag worden gesteld of hiermee het doel wordt bereikt. De raads- en commissieleden zijn immers in de afgelopen twee jaar getraind op debattechnieken. De betrokkenen zijn dus bekend met de theorie. Waar het tot nu toe aan heeft ontbroken, is de vertaalslag van deze theorie naar de praktijk.

Om hierin een vervolgstap te maken, doen wij de volgende voorstellen:

- a. *een onderwerp, dat in de raadscommissie is behandeld, alleen als bespreekpunt voor de raadsvergadering agenderen als de raadscommissie minimaal één debatonderwerp (in de advisering van de commissie aan de raad) bij dat onderwerp naar voren brengt.*

Met bovengenoemd voorstel wordt getracht het debat te stimuleren. Deze intentie is overigens al eerder uitgesproken, maar in de praktijk heeft een en ander nog geen vaste vorm gekregen. Voor de commissievoorzitters en raadsvoorzitter is hierbij een actieve rol weggelegd. Wellicht heeft deze maatregel als gunstig bijeffect dat de raadsvergadering in mindere mate een herhaling van de commissievergaderingen wordt. Er moet immers gericht worden gedebatteerd.

Voorts kan over het aan de orde stellen van 'detailkwesties' tijdens raads- en commissievergaderingen worden opgemerkt dat hierbij met name een zelfcorrigerend vermogen op van toepassing is. Met andere woorden: in geval raads- en commissieleden 'detailkwesties' als onwenselijk beschouwen, dan moeten zij, voor zover dit al niet gebeurt, elkaar hierop durven aanspreken (tijdens vergaderingen). Daarnaast is ook hier een taak weggelegd voor een voorzitter, die technische/informatieve vragen tijdens een vergadering als zodanig benoemd en bij de griffier neergelegd. De griffier zorgt er vervolgens voor dat de vraag buiten de vergadering kan worden opgelost.

Aanlevering van stukken

Raads- en commissieleden zijn veelal van mening dat door de korte tijdspanne tussen het aanleveren van stukken en de vergaderavond te weinig tijd is om de vergaderingen goed voor te bereiden. Naast het bestuderen van de stukken moet immers ook raadplegen van de achterban en overleg binnen de fractie mogelijk zijn. Nu worden de stukken op de woensdagmiddag voorafgaand aan de vergadering op maandag beschikbaar gesteld.

- b. *de aanlevering van de stukken een week eerder laten plaatsvinden dan nu het geval is.*

Het vergaderschema (en de daarin verwoorde aanlevertermijnen) zal hierop worden aangepast, waarna een en ander op de gebruikelijke wijze worden gecommuniceerd richting het college van burgemeester en wethouders en de ambtelijke organisatie (in verband met de gevolgen voor de bedrijfsvoering).

Agendering en planning

Wat in de afgelopen periode voor planningsproblemen heeft gezorgd, is het uitvallen van een aantal vergaderingen in de maand mei in verband met de feestdagen. Dit is een van de redenen geweest waarom een aantal vergaderingen daarna 'overbelast' is geraakt.

- c. *op dinsdag vergaderen in de weken waarvan de maandag een feestdag is.*

Hierbij wordt (wellicht ten overvloede) opgemerkt dat in de schoolvakanties niet wordt vergaderd. Dit laat onverlet dat een goede planning en tijdige aanlevering van stukken zeer gewenst is om een onevenredige vergaderdruk te voorkomen. Hierover zijn al de nodige afspraken gemaakt en hieraan moet onverkort vastgehouden worden. In dit verband moet ook worden gedacht aan het aanbieden van startnotities van de zijde van het college van burgemeester en wethouders opdat u beter in de gelegenheid wordt gesteld eigen regie op de planning te houden.

Mocht uw raad het op verschillende dagen vergaderen als onprettig ervaren dan wel tot belemmeringen in de bedrijfsvoering leiden, dan staat het u uiteraard vrij een andere vergaderdag te kiezen. Hierbij merken wij op dat tijdens onze vergadering van 22 september jl. gesproken is over het verplaatsen van de vergaderavond van maandag naar donderdag. Nader onderzoek heeft uitgewezen dat op donderdagavond ook de avondopenstelling is van de afdeling Publiekszaken. Benchmark klanttevredenheid van april 2008 geeft over deze openingstijden een score van 7,5 (gemiddeld voor een vergelijkbare gemeente 7,4). In verband met deze klanttevredenheid ligt het niet voor de hand de invulling van de donderdagavond (ook koopavond) op dit punt te wijzigen. Op deze avond later aanvangen met de commissievergadering in de Plaza (bijvoorbeeld om 21.00 uur) of vergaderen op een andere locatie (buiten het stadhuis) doet afbreuk aan het huidige vergaderstelsel. Om voorgaande redenen zien wij af van een andere vergaderdag dan de maandag.

Contact/betrokkenheid burger

Het contact met de burger kent vele aspecten en vele, zo niet alle andere, genoemde punten onder het kopje 'argumenten / alternatieven' moeten dan ook op enigerlei wijze bijdragen het contact met de burgers te verbeteren. Dit is immers een van de hoofddoelstellingen van Helderberaad. Zo kan de raad beter met de burger in contact treden bij een betere planning en aanlevering van stukken, brengen verbeterde technieken de raad dichterbij de burger en kan een levendiger debat de betrokkenheid van de burger vergroten. En uiteraard speelt een goede en duidelijke communicatie een grote rol in de contacten met de burger. Wij verwijzen u in dit verband naar de overige onderwerpen in dit voorstel.

Een aandachtspunt is het inspreken van burgers in vergaderingen. Op dit moment bestaat de mogelijkheid in een raads- of commissievergadering over een agendapunt vooraf in te spreken. Daarna is geen sprake meer van actieve betrokkenheid van de spreker. Dit kan tot een enigszins onbevredigende situatie leiden voor de spreker. Uiteraard is het de raad die debatteert over de diverse onderwerpen op de agenda, maar het is een goede zaak de betrokkenheid van de burger in deze te vergroten. In dit kader het volgende voorstel voor de vergadering van de raadscommissie:

- d. een spreker in een raadscommissievergadering in de gelegenheid stellen voor een tweede termijn maximaal vijf minuten het woord te voeren, nadat de beraadslagingen in eerste termijn over het betreffende agendapunt zijn afgerond.*

Hierbij kan de betrokkene dan zijn/haar reactie geven op de zaken die de fracties naar voren hebben gebracht.

Voorts is het uitzenden van raadscommissievergadering bij de zogenaamde 'majeure' onderwerpen (veelal in raadsbrede commissieverband) positief ervaren. Omdat de uitzending afhankelijk is van het geagendeerde onderwerp(en), is het van belang hierbij de agendacommissie een bepalende rol te geven. Hierbij overigens de kanttekening dat het uitzenden van vergaderingen alleen mogelijk is in de raadszaal. In verband met het voorgaande het volgende voorstel:

- e. afhankelijk van het onderwerp en ter beoordeling van de agendacommissie, raadsbrede commissievergaderingen uitzenden via internet.*

Vergaderfaciliteiten

De raadzaal en trouwzaal worden als vergaderlocaties positief ervaren. De Plaza blijft hierbij achter. In het stadhuis zijn echter geen andere locaties beschikbaar die een commissievergadering kunnen herbergen. (Bij de invoering van het Helderberaad is eerst vergaderd in de gecombineerde fractiekamer 0.08/0.10, maar die werd als slechter ervaren dan de Plaza.) Het is dus wenselijk dat de Plaza binnen de beschikbare mogelijkheden geschikter wordt gemaakt als vergaderlocatie.

- f. de Plaza als vergaderlocatie verbeteren, bijvoorbeeld door het optimaliseren van de geluidskwaliteit en de verlichting en het 'afschotten' van de locatie met gordijnen/panelen.*

Technische aspecten

Sinds de invoering van het nieuwe vergaderstelsel zijn de technische ontwikkelingen rond de vergaderingen stormachtig verlopen. Er zijn grote stappen gezet op het gebied van (digitale) informatieverstrekking, opnemen en uitzenden van vergaderingen, enz. Uiteraard gaan zulke stappen gepaard met de nodige 'kinderziekten'. Zo was bijvoorbeeld de beeldkwaliteit van de uitzending in het begin onvoldoende en liet de geluidskwaliteit nog te wensen over. Ook zijn er nog verbeteringen denkbaar in het beschikbaar stellen van documenten via het raadsinformatiesysteem en het selectiever kunnen raadplegen van de geluidsverslagen. Aan verbeteringen van de technische aspecten (beeld- en geluidskwaliteit en informatieverstrekking) wordt continu aandacht besteed. In deze fase doen wij u daarover dan ook geen nadere voorstellen.

Communicatie

Als over de in dit voorstel genoemde wijzigingen gecommuniceerd moet worden, dan gebeurt dit via de daartoe beschikbare kanalen. Te denken valt aan het goed communiceren over de te hanteren aanleveringstermijnen aan het college van burgemeester en wethouders en aan de ambtelijke organisatie. Ook zal bijvoorbeeld de voorgestelde verruimde mogelijkheid bij het inspreken publiekelijk bekend moeten worden gemaakt.

Meer in het algemeen kan over communicatie worden opgemerkt dat dit van het grootste belang is voor het contact met de burger. Zowel 'goed' als 'slecht' nieuws moet op een duidelijke manier worden gecommuniceerd aan de burgers. Vooral de uitkomsten van de externe evaluatie onder inwoners van Den Helder geven aan dat onder burgers nog onbekendheid heerst over het werk en de werkwijze van de raad. Het is een landelijke trend

dat interesse in het lokale bestuur niet erg hoog scoort, maar uit de uitslagen van de enquête valt op te maken dat de bekendheid van de lokale politiek achterblijft bij de interesse hierin. Er is dus zonder meer nog een slag te maken.

Er zijn reeds een behoorlijk aantal initiatieven gaande om de burger bekender te maken met de gemeente(raad). Als voorbeelden kunnen worden genoemd: 'Gast van de raad' en 'Over de Kook' en uiteraard ook 'Raad & daad' en de nieuwe website van de raad. Veel van deze initiatieven zijn relatief nog te kort gaande om de effecten ervan te kunnen beoordelen, hoewel wij wel positieve geluiden opvangen. Uit de reacties van gasten van de raad blijkt bijvoorbeeld van dit initiatief toch een olievlekwerking uit te kunnen gaan. Uit een volgende evaluatie zal kunnen blijken of de genoemde initiatieven ook echt bijdragen aan een verbeterd contact met de burger en dat deze doelstelling beter wordt gehaald dan nu het geval is. Het verdient dus aanbeveling met deze initiatieven op de ingeslagen weg door te gaan en deze op te nemen in het jaarplan raadscommunicatie 2009.

Wat het contact met de burger volgens de enquête een extra impuls kan geven, is het organiseren van wijk- en/of themabijeenkomsten. Hiermee kan het werk van de gemeente zichtbaarder worden gemaakt voor de burger. In het jaarplan raadscommunicatie is voor 2008 rekening gehouden met twee bijeenkomsten op jaarbasis. Eén van deze bijeenkomsten is echter niet doorgegaan wegens het inzetten van de beschikbare capaciteit voor de raadskrant. In het najaar is voorzien in de organisatie van een wijk- en/of themabijeenkomst (conform het genoemde communicatieplan). Voor het volgend jaar (en jaren) is het de bedoeling twee wijk- en/of themabijeenkomsten (per kalenderjaar) te houden.

Kaderstelling

In de evaluatie van uw werkwijze is aanbevolen nader te onderzoeken op welke wijze u uw kaderstellende rol meer kan uitoefenen. Hierboven is daarover al een opmerking gemaakt over het aanbieden van startnotities van de zijde van het college van burgemeester en wethouders, zodat u beter in de gelegenheid wordt gesteld eigen regie op de planning te houden. Het begrip 'kaderstelling' is echter breder en een specifieke (wettelijke) omschrijving is niet te geven. De 'kaderstelling' verdient daarom, zoals ook is aanbevolen, een nadere uitwerking in een notitie: wat houdt dit nu precies in en wat kan de raad er mee in welke omstandigheden? Deze notitie kan vervolgens in presidiumverband worden besproken. In verband met het voorgaande het volgende voorstel:

g. de griffier opdracht geven het begrip 'kaderstelling' nader uit te werken in een notitie.

Tot slot kan nog worden opgemerkt dat, de vergaderwijze van elke week of om de week alleen raadsvergaderingen (voorbereidend en besluitvormend) ook een optie is (zie bijvoorbeeld de ervaring die is opgedaan met de 'voorbereidende' bijzondere raadsvergadering over het circuit. Deze optie is echter binnen dit voorstel niet uitgewerkt.

Financiële consequenties

De meeste maatregelen houden alleen een andere werkwijze in, waaraan geen financiële consequenties zijn verbonden. Daar waar dat wel het geval is (hiervan kan bijvoorbeeld sprake zijn bij de technische aspecten en de vergaderfaciliteiten), worden de kosten betaald uit de beschikbare budgetten. Indien dit niet mogelijk blijkt, krijgt u separate voorstellen voorgelegd.

Juridische consequenties

Wij stellen u voor de voorgestelde wijzigingen, voor zover van toepassing, voorsnog niet in het Reglement van orde en de Verordening op de raadscommissies te verwerken, maar deze na een periode van ongeveer een half jaar eerst in een kleine tussentijdse evaluatie op hun effecten te beoordelen in het presidium. Hierna kan een en ander - al dan niet in een aangepaste vorm - worden geformaliseerd in de betreffende verordeningen. Aan deze voorgestelde constructie kleven geen juridische belemmeringen.

Aanpak / uitvoering

Na de besluitvorming worden de aanpassingen zo spoedig mogelijk ingepast en doorgevoerd, waarbij de kanttekening wordt geplaatst dat het ene punt sneller is in te voeren dan het andere. Een inspreker een tweede termijn gunnen kan direct worden ingevoerd, maar over de voorgestelde vroegere aanlevering van stukken moeten bijvoorbeeld nadere afspraken worden gemaakt met de ambtelijke organisatie, omdat een en ander de eerder voor het jaar 2008 gemaakte afspraken doorkruist.

In april 2009, of indien daartoe aanleiding bestaat eerder, zullen de effecten van de aanpassingen in het presidium worden besproken, waarna wij u (op basis van die bespreking) voorstellen voorleggen de betreffende regelingen aan te passen (zie onder 'juridische consequenties').

Tenslotte zijn wij van mening dat de evaluatie eind 2009/begin 2010 moet worden herhaald om te bekijken of de maatregelen de gewenste resultaten opleveren. Wij zullen u hierover te zijner tijd een voorstel voorleggen.

Den Helder, 27 oktober 2008

Het presidium van Den Helder

S. Hulman MSc , voorzitter

mr. drs. M. Huisman , griffier

